

Європейсько-українське
енергетичне агентство

European-Ukrainian Energy Agency

Business Centre Eurasia
75, Zhylyanska st., 5th floor,
01032, Kyiv, Ukraine
tel: +38 044 390 55 33;
fax: +38 044 390 55 40
office@euea-energyagency.org
www.euea-energyagency.org

Київ, 18 вересня, 2013
Вих. № 2013/09/18/1

Голові Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки
Мартиненко М. В.

Міністру палива та вугільної промисловості України
Ставицькому Е.А.

Голові Підкомітету з питань електроенергетики Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки
Павелко А.В.

Копія: Юридичному раднику та заступнику голови Секретаріату Енергетичного Співтовариства
Дірку Бушле
Амхоф 4, 5-й поверх, Відень, Австрія, 1010

Голові представництва Європейського банку реконструкції та розвитку в Україні
Шевке Акюнеру
вул. Немировича-Данченка, 16, Київ 01133, Україна

Голові Представництва Світового банку у справах України, Білорусі та Молдови
Чимяо Фану
Дніпровський узвіз, 1, 2 поверх, Київ 01010, Україна

Керівнику Управління програм допомоги в Україні
Ендрю Разбашу
Представництво ЄС в Україні
вул. Кругло-Університетська, 10, Київ 01024, Україна

Щодо проекту Закону України «Про засади функціонування ринку електричної енергії України»

Шановні панове!

Члени Європейсько-українського Енергетичного Агентства (надалі – «Агентство») висловлюють Вам свою повагу та звертаються до Вас з приводу доопрацьованої редакції проекту Закону України «Про засади функціонування ринку електричної енергії України» № 0916 (надалі – «проект Закону»).

Члени Агентства позитивно оцінюють зміни, запропоновані до статті 22 доопрацьованої

редакції проекту Закону в частині збереження основних засад державної політики щодо стимулювання розвитку виробництва електроенергії з відновлюваних джерел енергії. Зокрема, позитивної оцінки серед членів Агентства дістав інститут єдиного покупця “зеленої” електроенергії та встановлення максимального строку розрахунків з виробниками “зеленої” електроенергії, чого не було в попередній редакції проекту Закону.

Також уточнення до норм, які визначають обов’язок єдиного покупця купувати всю електроенергію, вироблену з альтернативних джерел енергії за “зеленим” тарифом, зроблені у спосіб, щоб якомога більше наблизити їх за змістом до норм чинного законодавства (ст. 15 Закону України “Про електроенергетику”), які встановлюють такий обов’язок для оптового ринку електроенергії.

Таким чином, члени Агентства високо цінують послідовність державної політики щодо стимулювання виробництва “зеленої” енергії та дотримання державних гарантій, наданих виробникам “зеленої” енергії чинним законодавством.

Водночас, члени Агентства змушені також відмітити, що в доопрацьованій редакції проекту Закону з’явилися уточнення, які суттєво погіршують становище деяких категорій виробників “зеленої” енергії.

Так, зокрема доопрацьованою редакцією статті 22 проекту Закону поступово вводиться **відповідальність виробників електроенергії з відновлюваних джерел за спричинені ними небаланси**, або іншими словами – за недодержання погодинних графіків, які повинні подаватись на наступну добу. На думку членів Агентства такі пропозиції припустимі та мають під собою економічні підґрунтя, але лише щодо виробників електроенергії з т.з. *прогнозованих* альтернативних джерел енергії (біомаса, біогаз та гідро), тобто на об’єктах, де контролювати погодинні обсяги виробництва принаймні можливо з технічної точки зору. **Застосування такої відповідальності до виробників електроенергії з *непрогнозованих* альтернативних джерел енергії (сонячна та вітрова) є передчасним, оскільки точний прогноз погодинного виробітку за одну добу до реального часу такими виробниками технічно неможливий.**

На підтримку вказаного вище члени Робочих груп з питань вітрової та сонячної енергетики Агентства зазначають наступне:

По-перше, питання про особливості прогнозування виробітку електроенергії з непрогнозованих джерел в Україні є невивченим, і не лише з точки зору міжнародного досвіду, а передусім відносно національних особливостей (кліматичних, метеорологічних тощо). Для вивчення цього питання зазвичай потребується декілька років збирання статистичних даних. Зокрема, метеорологічні дані в Україні не завжди надійні або високої якості та зазвичай є секретною інформацією, недоступною для загального вжитку.

По-друге, частка електроенергії, виробленої з непрогнозованих альтернативних джерел у сукупному балансі виробництва є занадто малою, щоб спричинити технічні проблеми для Об’єднаної енергосистеми України та для системного оператора. Необхідно зазначити, що випадки вимог балансування щодо альтернативних джерел енергії в Європі на сьогодні залишаються як винятки, а не правило. І в Данії, і в Німеччині, якщо навести два приклади, де з альтернативних джерел енергії зараз виробляється відповідно 11% та 27% загального обсягу електроенергії, наразі не встановлюються вимоги балансування / прогнозування. Що стосується сонячної енергетики, Агентству не відомо, щоб у будь-якій країні Європи висувалися вимоги прогнозування, оскільки загалом це вважається технічно

неможливим.

По-третє, наразі неможливо прогнозувати, яким чином буде працювати балансуючий ринок, який принцип ціноутворення буде впроваджений регулятором (нульовий чи маржинальний) та які саме ціни будуть сформовані на ньому.

По-четверте, дисбаланси будуть завжди, оскільки для балансуючої групи неможливо з точністю надати почасовий прогноз на наступний день. Отже, має сенс прийняти коридор погрішності, наприклад, +/- 10% від очікуваної оцінки не потребує компенсації.

Якщо казати конкретніше, Агентство пропонує внести наступні зміни до статті 22 проекту Закону 0916 щодо створення балансуючого ринку:

Видалити вимогу штрафу за невірне прогнозування на добу наперед. Як і у випадку із встановленням суворих вимог щодо місцевої складової, такий штраф на початку становлення альтернативної енергетики в Україні буде сприйнятий як загроза для іноземних інвестицій і стане на заваді для подальшого розвитку цієї багатообіцяючої галузі.

ЯКЩО буде встановлено штрафи за відхилення прогнозів від фактичного виробітку, Агентство вважає за доцільне запровадити наступні заходи:

- а. нарахування штрафу має здійснюватися для всієї балансуючої групи, а не лише для окремих підприємств (яку у Румунії, що є однією з дуже небагатьох європейських країн, про яку Агентству відомо, що там діє режим прогнозування/штрафів);
- б. до нарахування штрафів має бути прийняте припустиме відхилення прогнозних значень від фактичного результату в розмірі +/- 20,0% (двадцять відсотків);
- в. штрафи мають нараховуватися лише за добові, а не за погодинні відхилення балансуючої групи (як у Румунії).

З огляду на зазначене, здійснити оцінку економічних ризиків від запровадження відповідальності до виробників електроенергії з *непрогнозованих* альтернативних джерел енергії наразі **неможливо**. Запровадження такої норми зараз є негативним сигналом для бізнесу, а для тих інвесторів, що вже мають введені в експлуатацію потужності, це також буде порушенням державою гарантії збереження режиму стимулювання для виробників "зеленої" енергії.

Хотілося б наголосити, що члени Агентства усвідомлюють необхідність запровадження інституту відповідальності до всіх учасників ринку, але вважають цей крок занадто передчасним та таким, що зашкодить розвитку галузі, якщо буде впроваджений проектом Закону.

Що стосується внесення змін до статті 18² Закону України «Про електроенергетику», про які йдеться в пп. 22 п. 4 Розділу VI проекту Закону, Європейсько-українське енергетичне агентство не бачить ніякої потреби в запровадженні додаткових дозвільних етапів, пов'язаних з альтернативними джерелами енергії, ні через НЕК «Укренерго», ні через Мінпаливенерго.

Агентство вважає, що питання пропускної здатності електромережі розглядаються належним чином та в повному обсязі у процесі видачі з боку НЕК «Укренерго» постійних

технічних умов на підключення до енергосистеми (надалі – «Постійні ТУ»). Цей процес сам по собі є доволі складним. Як Вам відомо, видача Постійних ТУ відбувається на підставі досліджень виробітку електроенергії та інших технічних досліджень мережі, в яких **уже розглядається** пропускна спроможність та надійність електромережі.

Питання охорони навколишнього природного середовища, безпеки, енергоефективності та забруднення розглядаються у процесі видачі дозволу на виконання будівельних робіт щодо будівництва енергогенеруючого об'єкта, а потім, під час будівництва, контролюються відповідними органами влади.

Питання місцевої складової контролюються через Торгово-промислову палату України та через Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики.

Запровадження додаткового етапу отримання дозволу для об'єктів альтернативної енергетики буде розцінено всіма іноземними інвесторами як додатковий бар'єр для доступу міжнародних девелоперів у сектор альтернативної енергетики України, особливо з огляду на те, що розвиток більшої частини обсягу альтернативної енергетики в Україні на сьогодні здійснюється українськими девелоперами, до більшості з яких не застосовуватимуться запропоновані вимоги нового законодавства, оскільки на багато які з їхніх об'єктів уже отримано дозволи на виконання будівельних робіт.

В Україні вже існує сумний прецедент такої практики, коли більшість іноземних девелоперів у галузі альтернативної енергетики на сьогодні в Україні підпадають під вимоги місцевої складової, в той час як на багатьох українських девелоперів ці вимоги не поширюються. Європейсько-українське енергетичне агентство виступає на захист прозорих, простих та справедливих правил для всіх учасників галузі альтернативної енергетики в Україні. Ми вважаємо, що чим більший буде обсяг розвитку альтернативної енергетики в Україні, тим краще. Переваги від цього для України полягатимуть у чистішому навколишньому середовищі, вищому рівні енергетичної незалежності та суттєвих і значних обсягах інвестицій в українську економіку, в т. ч. у створення нових робочих місць. Одним словом, ми вважаємо, що від цього виграють усі. Створення нерівних можливостей, за яких законодавчою підтримкою діяльності в галузі альтернативної енергетики може на практиці користуватися лише декілька українських компаній, не відповідає, на нашу думку, обов'язкам України в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства та зобов'язанням України в рамках СОТ. Ми також вважаємо, що запровадження законодавства такого роду не є доречним у контексті намірів України підписати Договір про створення поглибленої та всеосяжної зони вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом, основним принципом якої є справедливі та прозорі умови торгівлі та ведення бізнесу для всіх.

Якщо вищезазначену додаткову вимогу отримання дозволу буде запроваджено, Агентство вважає, що вона має набути сили **не раніше** 2017 р. (для надання можливості завершити проекти, над якими вже ведеться робота, не змінюючи правила **після** початку роботи над проектами та піддавання ризику капіталу підприємств, щоб не зашкодити репутації України серед потенційних інвесторів) і не передбачати відведення землі під об'єкт виробництва електроенергії з альтернативних джерел в якості обов'язкової умови для отримання такого дозволу.

Ми з повагою просимо Ваш комітет сприяти вилученню запропонованих додаткових зобов'язань щодо ліцензування/отримання дозволу, зазначених у вищезгаданій статті 18², у яких немає необхідності, і підтримати відкрите середовище з рівними умовами для всіх

учасників, місцевих та іноземних, які хочуть і можуть інвестувати в сектор альтернативної енергетики, який має дуже гарні перспективи серед галузей української економіки.

Якщо це Вас зацікавить і може Вам допомогти, експерти Агентства можуть прийняти участь у доопрацюванні та редагуванні Проекту закону 0916.

Дякуємо Вам ще раз за розуміння ситуації.

З повагою,

ЄВРОПЕЙСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ЕНЕРГЕТИЧНЕ АГЕНТСТВО

Робоча група з питань вітрової енергетики

Співголова
Пітер Джастін О'Брайен
Директор
«ЮроКейп Нью Енерджи»

Робоча група з питань сонячної енергетики

Голова
Нарек Арутюнян
Директор
«Ренджи Девелопмент»

Цей лист підготовлений за участі Робочої групи по сонячній енергетиці та Робочої групи по вітровій енергетиці Європейсько-українського Енергетичного Агенства, а саме наступні члени: *Arzinger, CMS Cameron McKenna, EuroCape New Energy, Filasa International, Valorem, WKN.*

